

RAN-2501001204030004/ 2501000104033043

S.Y.B.A. (Sem.- IV) Examination October - 2025

Major - Sanskrit वैदिकवाङ्मय कृति: (यजुर्वेद ईशावास्योपनिषद्)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)

10

- 1) શુક્લ યજુર્વેદ અને કૃષ્ણ યજુર્વેદની શાખાઓના નામ આપો.
- 2) યજુર્વેદને 'ગદ્યાત્મકો યજુઃ' શાથી કહેવામાં આવે છે?
- 3) તૈતિરીય શાખાના નામ અંગેની કથા જણાવો.
- 4) કર્મયોગી કર્મથી શા કારણે લેપાતા નથી?
- 5) મોહ તથા શોકમાં એકત્વ ફળના દર્શન ક્યારે થાય છે?
- 6) ઋષિ ક્યા ક્યા દેવો પાસે કલ્યાણની કામના કરે છે?
- 7) વિદ્યા અને અવિદ્યાનો અર્થ સમજાવો.

પ્ર.2. ઉપનિષદોની સંખ્યા, તેમના દૃષ્ટા ઋષિ અને રચનાકાળ અંગે નોંધ લખો.

14

અથવા

પ્ર.2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

પ્ર.2. (અ) નીચેના મંત્રો સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે એક)

06

- 1) ભદ્રં કર્ણેભિઃ શ્રુણુયામ દેવા ભદ્રં પશ્યેમાક્ષભિર્યજત્રાઃ ।21॥
સ્થિરરઙ્ગૈસ્તુષ્ટુવાંસસ્તનૂભિર્વ્યશેમહિ દેવહિતં યદાયુઃ ॥
- 2) યજ્ઞાગ્રતો દૂરમુદૈતિ દૈવં તદુ સુપ્તસ્ય તથૈવૈતિ ।
દૂરંગમં જ્યોતિષાં જ્યોતિરેકં તન્મે મનઃ શિવસંકલ્પમસ્તુ ॥1॥

પ્ર.2. (બ) નીચેના મંત્રો સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે બે)

08

- 1) કુર્વન્નેહ કર્માણિ જિજીવિષેચ્છતં સમાઃ ।
એવં ત્વયિ નાન્યથેતોડસ્તિ ન કર્મ લિપ્યતે નરે ॥2॥
- 2) અનેજદેકં મનસો જવીયો નૈનદેવા આપ્રુવન્ પૂર્વમર્ષત્ ।
તદ્ભાવતોડન્યાનત્યેતિ તિષ્ઠન્ તસ્મિન્નપો માતરિશ્વા દધાતિ ॥5॥
- 3) યસ્તુ સર્વાણિ ભૂતાનિ આત્મન્યેવાનુપશ્યતિ ।
સર્વભૂતેષુ ચાત્માનં તતો ન વિજુગુપ્સતે ॥7॥
- 4) અન્ધં તમઃ પ્રવિશન્તિ યેડસમ્ભૂતિમુપાસતે ।
તતો ભૂય ઇવ તે તમઃ ય ઓ સમ્ભૂત્યાં રતાઃ ॥12॥

- પ્ર.૩. યજુર્વેદના ૩૪માં અધ્યાયમાં નિરૂપિત તત્ત્વજ્ઞાનની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- પ્ર.૩. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
- પ્ર.૩. ટૂંકનોંધ લખો 14
(અ) યજુર્વેદમાં પરમત્ત્વને પ્રાર્થના (બ) વિદ્યા અને અવિદ્યા
- પ્ર.૪. ઈશાવાસ્યોપનિષદની શૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. 12
અથવા
- પ્ર.૪. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
- પ્ર.૪. ટૂંકનોંધ લખો. 12
(અ) ઈશાવાસ્યોપનિષદ શીર્ષક (બ) યજુર્વેદમાં વર્ણવેલ મનની શક્તિઓ
-